

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће и ванредних бројева. Претплата се шаље „Уредништву Полицијског Гласника“ или дотичним окружним и средским властима, или на пошти. Цена је листу: чиновницима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште, годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механџијама годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благовелео је на предлог Министра унутрашњих дела поставити:

за писара прве класе среза качерског, округа рудничког, Танасија Нешића, писара исте класе среза студеничког, округа чачанског, по потреби службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 8 фебруара 1904 год., у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благовелео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за контрактуалног лекара среза власотиначког, окр. врањског, Др. Живана Влајића, лекара општине в. градишке.

Из канцеларије министарства унутрашњих дела, 21. фебруара, 1904. г. у Београду.

РАЗГРУПИСАВАЊЕ ОПШТИНА

Указом Његовога Величанства Краља Петра I, одобрено је решење Народне Скупштине сазване у редован сазив за 1903. год., које гласи:

да се село Гојна Гора, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине каменичке, у срезу пожешком, округа ужичког, и образује за себе „општину гојно-горску“ у истом срезу и округу.

да се села: Дубље, Штулац и Попина, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје од општине трстеничке, у срезу трастеничком, округа крушевачког, и у заједници образују за себе општину „дубљанску“ у истом срезу и округу.

да се село Шувајиће, у срезу голубачком, округа пожаревачког, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине миљевачке и образује за себе „општину шувајићску“ у истом срезу и округу.

да се село Јелашница, у срезу тимочком, округа тимочког, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине јаковачке, и образује за себе општину „јелашничку“ у истом срезу и округу.

да се село Раља у срезу подунавском, округа смедеревског, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине врбовачке и образује за себе општину „раљску“ у истом срезу и округу.

да се села: Брезовица, Стари Глог и Средњи Дел, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје и то: Брезовица и Стари Глог од општине првенечке, а село Средњи Дел од општине луковске, у срезу пчинском, округа врањског, па да сва ова три села у заједници за себе образују општину „брезовичку“ у истом срезу и округу.

да се село Савинац, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине валаконске у срезу беличком, округа тимочког, и образује за себе општину „савиначку“ у истом срезу и округу.

да се село Сип, у срезу кључком, округа крајинског, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине ђердапске и образује за себе општину „сипску“ у истом срезу и округу.

да се село Планиница, у срезу колубарском, округа ваљевског, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине брежђанске и образује за себе општину „планиничку“ у истом срезу и округу.

да се село Пласковац, у срезу јасеничком, округа крагујевачког, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од општине маслошевачке и образује за себе општину „пласковачку“, у истом срезу и округу.

да се село Полатна, у срезу моравском, округа пожаревачког, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од општине ореовичке и образује за себе општину „полатњанску“ у истом срезу и округу.

да се село Шанац, у срезу расинском, округа крушевачког, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од општине јасичке и образује за себе општину „шаначку“ у истом срезу и округу.

да се село Доњо-Требешиње, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине преображенске, у срезу пчинском, округа врањског, и образује за себе општину „доњо-требешињску“, у истом срезу и округу.

да се село Лесковац одвоји од општине леновачке, у срезу зајечарском, округа тимочког, па по изјављеној жељи његових становника, образује засебну „општину“ у истом срезу и округу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 16. фебруара 1904. г. у Београду.

РАСПИС

Свима окружним начелствима и Управи вароши Београда

На представку једнога еснафа механско-кафанског, расмотрио сам досадашње расписе о продаји и крчмарењу пића, па сам нашао, да те расписе и наредбе треба довести у сагласност са законима. Тако је расписом Министра унутрашњих дела од 12. марта 1903. год. ПБр. 5956 допуштено магазицијама и винарским трговцима, да у својим радњама смеју продавати пиће у количинама од 12 $\frac{1}{2}$ литара. Та наредба пак не одговара законским прописима и због тога је потребно променити је.

По тач. 1. височајше уредбе од 6. јуна 1840. год. (зборник II) механџије и кафеџије по селима и варошима дужне су плаћати акцис на пиће које крчме, изузимајући случајеве кад буду продавали пиће на аков или на већу количину од акова. Изменом тач. 5-те уредбе озакоњеном год. 1898, прописано је и колико ће се од литра вина, пива и ракије наплаћивати на име акциса. По § 28. уредбе о кафанама бакали могу у својим радњама продавати *вина, пива и ракије, ликере и т. д.* на које су платили трошаринску таксу у запечаћеним флашама и у мањим чашама, али *никако* не смеју у засебним собама или у бакалницама крчмити *обично вино, пиво и ракију.*

Како су, дакле, том уредбом, која увек има силу закона, механџије и кафеџије оптерећени за крчмљење пића нарочитом дажбином, како је даље уредбом о механама и кафанама тачно одређено ко сме, и у којој количини, осим механџија и кафеџија, крчмити пиће, и како је, на послетку, уредбом од 6. јуна 1840. год. јасно казано, које количине пића при продаји

не подлеже плаћању акциса, — то се крчмљење пића никако не може допустити онима, који зато по закону немају права, нити плаћају законске таксе за та права.

Пошто је тач. 1. уредбе од јуна 1840. одређено, колике количине пића при продаји не подлеже плаћању акциса и казано, ко има право продавања пића на мање количине, начелство ће — Управа — строго мотрити да пиће не крчме они, који уредбом нису предвиђени. Магазације и винарски трговци немају права крчмљења, и због тога они у својим радњама не смеју продавати пића у мањим количинама од једнога акова или половине хектолитра.

Замењујући овим распис од 12. марта 1903. г. ПБр. 5956, препоручујем Начелству — Управи — да се у будуће тачно придржава овога мога наређења, поступајући иначе у свему по закону.

СБр. 4736.

13. фебруара 1904 год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,
Стој. М. Протић С. Р.

ПОТВРДА ИСПРАВА

У 4-ом броју „Гласа Права,“ саопштена је једна одлука опште седнице Касационог Суда, којом је утврђено, да исправа, чију је потврду потписао порезник место среског начелника, има вредности, пошто је посао, који претходи самом потврђивању, извршила сама полицијска власт, а порезник потписао по наредби среског начелника, дакле у име његово.

Не улазећи у оцену питања, колико су разлози опште седнице Касационог Суда убедљиви, ми само констатујемо факат: да је у нас у опште већ дошло пред суд овакво једно питање, као што је ово.

Ова појава — да се оспорава вредност исправама, које су потврђене од стране ненадлежних власти — казује две ствари, на име: да код нас влада пометња о надлежности, и да у опште има људи, који су решени, да се користе свима неправилностима, које власт учини у утврђивању извесних права и уговора.

После овога, са свим природно долази питање: да ли треба оставити и даље ту могућност, да се несавесни људи користе ненапањом власти, и односе непоштено туђу имовину на очиглед.

И, налазећи, да овим појавама треба стати на пут, ми осећамо да вршимо једну грађанску дужност, што ћемо да скренемо пажњу на другу једну погрешку, која се, по нашем мишљењу, чини од стране власти баш у случајевима потврда разних обавеза, тражећи одмах, да се та погрешка и поправи, ако је наша бојазан оправдана.

На име, ми налазимо, да правна вредност свију обвеза, које су потврђене код окружних начелстава, па те потврде потписали секретари или писари начелства, може доћи у питање.

Овакво мишљење ми изводимо отуда, што је устројенијем окружних начелстава,

чланом 3, потписивање свију акта, која из начелства излазе, дозвољено само окружном начелнику и помоћнику, те да би, по томе, потписивање од стране секретара и писара било ненадлежно, па и вредност исправа и осталих акта осумњичена, јер не би било саобразно поменутом наређењу, које гласи: „Сва дела из начелства излазећа потписиваће начелник, у одсуству његовом помоћник, а према потписиваће писар.“

Ово наређење у овоме погледу толико је јасно, да саму ствар не може никако да измени §. 192. грађ. суд. пост. који помиње окружну полицијску власт као надлежну за потврду исправа, јер шта се разуме под именом „окружне полицијске власти“, и каква је њена ближа надлежност, одређује баш ово устројеније окружних начелстава, чије смо одредбе мало пре цитирали.

По њему, пак, писар може само премапотписивати, а никако потписати саму потврду, па макар то било и у одсуству или по наредби начелника или помоћника, јер право преношења те власти на писара није предвиђено самим законом, чак ни онако неодређено, као што је предвиђено §. 17. устројенија управитељства вароши Београда.

Све ово, наравно, важи и за секретаре начелства, који је положај установљен истина много доцније, али којима такође није признато право потписивања ни једним законом.

Ово, пак, устројеније окружних начелстава закон је, који и данас важи и који се не може ни превидати ни обилазити, јер је враћено у живот указом од 13. маја 1894 год. и законом од 26. априла 1895. године, те се мора и може поништити само од стране законодавних фактора.

Да би се избегле све незгоде, које би за појединце могле настати поводом овако незгодних одредаба овога устројенија, њега би требало, бар у овоме његовом делу, изменити још на садашњој скупштинској сесији, обухватајући и регулишући наравно, и све одношаје, створене до сада по њему, како не би настао низ недогледних парница и опасност за очигледна права појединаца.

ДЕШИФРИРАЊЕ

2. Разни системи шифара

(НАСТАВАК)

г) Код праве шифре на књигу, која спада у најсавршеније криптографске методе, служи као основ један за то нарочито израђен речник, у коме су свака реч, као и свако слово и број означени једном групом бројева или слова. За врло важна саопштења могу се учинити још особите мере предострожности, на име ако се бројеви модификују одузимањем и сабирањем с помоћу једног уговореног кључа. У опште за такве шифре постоје нарочити речници и кључеви.

г) Шифра на шаблон и мрежу.

Као што смо још раније нагласили на овом месту, шифра на шаблон састоји се у томе, што се и писање и читање врши кроз један избушен шаблон (на форму решета), а шифра на мрежу у томе, што се таква мрежа подмеће испод хартије, на којој пишемо, и употребљава поново, кад хоћемо да наис читамо. Али такав начин шифрирања најлакше ћемо открити тако, што поједина слова и речи нису у једном равном реду с осталим словима и речима. Ако је пак подметнута мрежа, пашће нам у очи провидна хартија. Та метода има небројених начина, њоме су се радо бавили криптографи 16. столећа.

Што се тиче дешифрирања, ствар стоји овако: Не пађе ли иследник дотични шаблон, мрежу и т. д., неће моћи ни дешифрирати. Пађе ли пак међу стварима које од дописних страна кључ, ускоро ће открити и његову употребу. Не треба заборавити, да шаблон може да се савије тако, да узме врло мали, готово неприметни облик.

д) Друге методе.

а) Зидарска шифра или шифра на углове.

Ова шифра састоји се из више укрштених линија. У сваком одељењу налазе се по два слова, од којих је по једно снабдевано с по једном тачком; сад ако се напише слово, које нема тачке, онда се и угао пише без тачке, ако пак слово има тачку, онда ће и угао да добије тачку. Табела за шифру изгледа овако:

hl	ms	ac	jt
pr	fk	co	uq
bd	uw	ix	zn

Према предњем шаблону, азбука би изгледала овако:

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
□	□	□	□	□	□	<	□	□	□	□
l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	v
□	□	□	□	□	>	□	□	□	□	<
w	x	y	z							
□	□	>	□							

Дешифрирање такве азбуке наравно да није теже него најпростија пермутациона шифра, али је због њене простоте варалице радо употребљавају.

б) Шифра на конач

Оба дописника имају по један штап, који је подељен на двадесет и пет једнаких делова, у којим је деловима унешено по једно слово азбуке у утврђеном реду. Сад кад хоћемо да пишемо, онда измеримо једним белим концем од почетка штапа до првог слова дешеше, коју хоћемо да саопштимо, и онде, где конач допре до слова, обележимо на коначу мастилом једну тачку; за тим од те прве тачке измеримо опет до другог слова дешеше, па и опет уда- римо тачку на коначу и то тако даље ра-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

димо све док се депеша не исцрпи; за тим се крајем савије и пошаље, те прималац депешу премерава на свом штапу. Он не мора безусловно имати штап, већ га може сваког тренутка напратити на столу, на патосу, зиду и т. д., само кад је уговорено, да су дистанције од једног слова до другог толике и толике, н. пр. пречник неког новца, дужина жижице, ширина палца и т. д. По том методу могу се доносити вести у затвор и износити из њега, пошто ником неће ни пасти на ум, да спречи уношење краја н. пр. за шивење, увезивање неке повреде и т. д. Дакле пазимо!

в) Шифра на меру.

Нацрта ли се на каквом дугачком парчету хартије, на столу, на зиду и т. д. једна линија, ова се подели у сантиметре, а за тим се на сваки други или трећи или четврти сантиметар напише по једно слово из азбуке. Сад кад хоћемо да пишемо, онда узмемо обичну меру на сантиметре, и меримо од почетка линије до првог слова депеше; број нађеног сантиметра рецимо 17, прво је слово шифриране депеше. За тим се мери од првог слова до другог, те се нађе дистанција 6 см., и онда је 6 друго слово; дистанција од другог слова до трећег износи 10 см., и онда је 10 треће слово. Тако даље цела шифрирана депеша састоји се из бројева. Али овде се морају бројеви, који су постали мерењем с лева на десно, по нечем разликовати од бројева, који су добијени од десна на лево. Рецимо да се задржи обичан ред у азбуци и да депеша почиње с речју „Albert,“ онда се наравно мора од **A** ка **L** мерити с лева на десно, од **L** ка **B** опет натраг с десна на лево, од **B** на **E** опет с лева на десно и т. д. Дакле бројеви, који су мерењем нађени с лева на десно, могу се оставити неозначени, а они који су добијени мерењем с десна на лево, могу се обележити једном тачком, подвући или написати првеним мастилом. Услед овог потребног разликовања та се шифра издаје, да није обична шифра на број.

Ову шифру нисам нашао још нигде описану; једнога дана донесе ми апсанција једну педуљу с бројевима, који су измењивани између два ухапшена међународна допова. Одмах сам предузео преглед над дописницима и код сваког од њих нашао сам по једну дугу, уску пантљику, која је била подељена на сантиметре. Увидео сам, да је то било у вези с шифром, али тек после дужег труда и муке испало ми је за руком, да откријем тај одиста оригинални метод.

(СВРШИТЕ СЕ)

САХАЛИН

од В. М. Дорошевича

Преводи Љ. В. свршени правник

(наставак)

7

То су најцрни, најодвратнији непријатељи сваког чуварног осуђеника, сваког ма и најнезнатнијег „благостања“.

Управљајући се према приликама, час отворено очима, час доповски измамљује

или просто краде од осуђеника и последњу тешким трудом стечену коцјејку.

Но времена се мењају. Заједно с наступањем бољих времена за цео казамат, наступају лошија за „Иване“.

Више нема оних страшних казни. И с „Ивана“ спао је њихов ореол мучеништва за општу ствар. Они се постепено лишавају у очима осуђеника свега свог престижа. Њихова ужасна тиранска власт је на издисају, „Ивани“ изумиру.

И што је мекша, човечнија управа, тим је слабији и мање штетан утицај „Ивана“ на осуђенике.

У Александровском казамату, једном од највећих на Сахалину, тамо где је срце робијашнице, најтежи и највише осуђени преступници, и где поред тога, телесне се казне, врше једино по осуди суда, утицај „Ивана“ је безначајан. Они немају никаква значаја.

„Ивани“ се још држе тамо, где управници казамата придржавају се телесне казне. Тамо је још „Иван“ окружен неким ореолом, ма да на сваки начин, далеко не таквим, као у Разгилдијевска времена.

Власт и значење „Ивана“ јако су потресли... немири за време колере, у овом случају вреди оно „не би било среће да несрећа није помогла“. У атмосферу у ту атмосферу отпадала и крви, продрла је струја чистог ваздуха. Сахалински казамати напунили су се људма, које је довела у казамат зла судба. Људима, који су починили ужасе, због тога што је њих саме обузео ужас. Људима који нису знали шта чине. Људима простим, незналицама, несретним и бедним, али не и преступницима. И ти свежи, честити и вредни људи нису пристали да се покорављају законима и уређењима, које су створиле убице. И како их је било много, они су оставили према „Иванима“ најбољи казаматски разлог — песницу. Осетив у њима другове и савезнике, бедна, опљачкана и угњетена „шпанка“ подигла је главу, сјединила се с новодошлим и против „Ивана“ образовала се маса. Ствар је дошла до тога, да су неке од „Ивана“ испребијали. „Ивани“ бијени — то је дотле био непознат случај у историји казамата. То им је страшно подрило углед.

Но главни удар је био за њих, ублажење телесне казне. То им је сдерало ореол мучеништва. Узимајући сада од осуђеника и последње, није могао рећи:

— Зар ја не плаћам то крвљу и телом својим?

И као што сам напоменуо, Ивани се само још држе у казаматима, у којим управитељи воле телесне казне.

Но и тамо није више њихова власт она која је била до скоро. Често ће те чути увек, у каквом углу затвора окованих, како скупљени у гомилу „Ивани“ сећају се старих добрих времена, неповратних више, када је робијашница поштовала „Иване“, и о њиховим јунаштвима, и о томе како су они господарили робијашницом.

Но у тим причама чује се елегична нота, осећа се туга о неповратном прошлом времену.

Пређашња власт, пређашњи положај не поврати се.

„Ивани“, ти племићи робијашнице родили су се под фијуком шибе, камџије и кнуте. Заједно с њима и умиру.

Храпи

„Храпи“ то је — друга каста казамата.

Њима би се хтело бити „Иванима“ али недостаје им смелости. По кукавичлуку они би требали да припадају „Шпанки“, али им не допушта самољубље.

„Храпи“ не вреде толико, да се треба њима много забављати. То су „лармације“ сеоског сбора. Када се у казамату деси каква догађај, каква било смутња, „храпи“ се увек протурају напред, лармају више од свију, деру се, протестују, речима готови су све тумбе да преокрену; но када ствар дође до „густа“, и појави се управа „Храпи“ нечујно исчезавају у последњим редовима.

— Шта хоћеш ти рђо? — полети робијашница после „расправе.“ — Смутно па ухватио тутањ.

А ти шта би хтео? Ја сам за све да се умешам, шта ли? Сви ћуте, па и ја ћутим.

И „Храп“ почиње да изврће, за то што је умукао при појави власти. „Но само нек се још једаред тако што деси, а он ће већ показати ко је он!“ Назив „Храп“ помало је поруга. Оно је дошло од врчати. И тим се опредељује главна особина „храпа“. Они врче на све. Нема такве наредбе, коју би они огласили за правилну. Они су вечита опозиција. Све је њима неправилно, незаконито, неправедно. Ништа их не задовољава. Дали човеку рад у задатак, баш и не тежак, метули у ћелију макар и заслужно, не задржали у болницу, макар и здравога, Храпи се свакада деру (наравно иза леђа управи).

Неправда!

Робијашници, која и живи и дише озложењем — то се допада. Тамо где је много немаштине, увек имају успеха говорљивци. А робијашница ужива да чује кад ко складно и слатко говори. Тамо се та способност цени високо. Међу „Храпима“ има доста не баш лоших говорника. Ја сам их сам слушао са великим интересовањем, и дивио се њиховом познавању својих слушалаца. Какво само познавање, меких и осетљивих струна своје публике и каква умешност, затреперити њима! Благодарети томе „Храпи“ понега — када се робијашница узбурка силно, — дочепају се извесног утицаја на дела. Они „распаљују“. И не мало казаматских „историја“ које после телом и крвљу плаћа бедна „Шпанка“ постакнуто је од „Храпа“. „Шпанка“ се по обичају уплепа а „Храпи“ се повукли и згодан час.

„Храпи“ су већином делом и „глоти“, т. ј. људи, који у споровима стају на страну онога, ко више да. Они се примају и да бране и да оптужују, — понега и на смрт — за новац. — Ухваћен човек у каквој подлости против другова — „храпи“ ће за новац јавити се као његови заштитници, и на казаматском скупу, клеће се и преклињати, да другог таквог друга осуђеника није могуће наћи. Прохте се коме да натруни другоме, он поткупљује „Хра-

пе. »Храпи износе на човека какву потвору, на пример о потказивању, шпијунажи, у својој средини налазе сведоке, и наричу о потребној казни. А робијашница је неповерљива, и човек на кога је само пало подозрење да подказује, већ је у смртној опасности. И колико би живота, ни због шта сатрвених том ојаћеном, незнатном и озлојеђеном робијашницом, пало на савест »Храпа«, кад би у ових несрећника било ма какве савести.

Храпи имају два велика празника у години, — пролећем и с јесени, када приспева пароброд Јарослав, да истовари на Сахалин нов товар »друштвених отпадака«. Тада Храпи делају међу новајлијама. Збуњене новајлије, немајући искуства, сматрају »Храпе« у истини за »прве људе у казамату«, по навици, чак их мешају са »Иванима« и труде се помоћу новца да стекну њихову наклоност.

У обично време »Храпи« живе на рачун »Шпанке«. Та бедна, немоћна, безаштитна осуђеничка маса, трепти пред дрским »Храпима«.

Махни га! још може таку попару да закува, — кости да не сачуваш!

И откупљује се.

К а р т а ш и

У казамату, где се све продаје и купује, а при том продаје се и купује веома јевтино, човек који има новаца, на их при том још не штеди, мора бити од утицаја.

Карташ, осем игре, ничим се више и не занима. Шулери (варалице на картама) — су све. И када играч игра са играчем, то је само утакмица у подваљивању. За време док један дели маркиране карте које је подметуо, други хитро мења карту под којом је метут сец. Но сачувај вас Бог да приметите: »Да он краде!« Робијашница би вас пребила на мртво име:

— Не мешај се у туђа посла!

— Ако је »играч« особито вешт шулер, он носи почасни назив »мастак.«

Карташ храни веома много њих, и мора имати значаја и утицаја. Пре свега карташ никада не одрађује задати посао, он најми место себе другога. Затим он увек има послушника, понеки пут неколико њих, који му успремају место на ногарима, простиру, доносе јело, заварују чај. Играч даје зараде Мајадану (собној механи), који добија 10 процената од банкара, и пет од сецера. Благодарени карташу, зарађује и стражар који пази на врата, докле траје игра, и добија за то такође награду. Преко играча пуштају свој новац у обрт и »оци« — зајмодавци, када се појави какав невешт играч или новајлија — и карташ нема новаца, — они снабдевају банку, и добијају насигурно. Напоследку играч је човек »од среће«, њему су паре јевтине, и њему то није ништа да човеку тек онако по три па и пет копјејака да.

И у тој гомили, карташ свагда има своју странку, која је готова да га помаже кад хоће и за шта хоће. Он може да мења одлуке казаматског скупа, — јер има масу присталица. С њим је опасно доћи у суб-коб. Нареди да премлате — премлатиће. Њему се треба подвлачити: јер што он

нареди — испуњава се. Поред тога, од њега може увек да се дође до залогара, што код беде и сиротиње игра знатну улогу.

И зато се »шепуре и пуће« коцкари, док су у сили, и ругају над друговима. Какви им само чудновати прохтеви долазе на ум! Био је један веома чувен карташ, који ме веома занимао као интересантан тип. Сиромах, потерао га »малер«, и никако му није ишло. Играчи су увек кицоши, а он од муке и од тога дигао руке. Иде озлојеђен, раздражен и вечито натмуштен. Са себе је чак почео да проиграва — сребрни часовник је сћердао, предмет своје гордости. — Рђаво!

— Шта брале, у »жигане« ћеш доћи?

— На то је пошло.

Кад долазим ја једног дана у казамат. — Господе Боже, дал је то он? Једва сам га познао. Разметнуо се на ногарима, и подвикује. »Послушник« једва, успева да испуњава све његове захтеве.

— Шта, — дере се, — хоће ли Матвеј Николајевић, — ручати данас?

Послушник подноси обичну порцију с чорбом.

»Матвеј Николајевић,« подиже се, погледа и пљуну у чинију.

— Псе ти с тим храни. Лудачино једна коме ти то подносиш? Зар ће још то Матвеј Николајевић јести? Даље, шта има?

Послушник, ставља на ногаре исечен црни хлеб.

Хоће те ли изволети чаја. Матвеје Николајевић?

»Матвеј Николајевић« сбаца ногом хлеб с ногара.

— Зар је то храна за Матвеја Николајевића? Зар нема ко да вас научи будале једне? Матвеј Николајевић, да једе лудачку храну! Дај кобасице!

Послушник даје му суве кобасице и бели хлеб.

— Тако, то.

Послушник прибирајући с пода комаде црнога хлеба, само се осмену на мене.

— Шаљивчина!

А около седе глални људи.

— Зашто му ти дајеш, чорбу, — кажем доцније ја послушнику, — да пљује у њу, и хлеб да га ваља по патосу! Кад знаш и сам, да се шепури кад има новаца, и осем свог ништа не једе друго. Што му ниси одмах принео хлеба и кобасице.

— Зар је то могуће? — чисто се поплаши бедник. Не дај Боже. Шта хоћеш ти? — одмах пита. Ко сам ја? Осуђеник или не? — Па да, осуђеник. — зашто ти мени не доносиш осуђеничку храну? — А? Ко зна, можда се ја и од ње не гадим, можда ћу је и јести. Од куд ти, оваки, онаки можеш знати шта један човек, као што је Матвеј Николајевић, мисли? Кобасицу дај кад ти се каже. Моје имање не чуваш! Шта ти знаш, можда ћу се ја заводском храном задовољити, а ти хоћеш моје добро да расипаш. А када му даш тајин с чорбом — видели сте! Њему се само хоће да своју власт покаже. То је јасно! До-био човек!

А неком приликом послали су таквог једног играча, у тајгу на рад. Није му

било могуће да се извуче. Тада је он појачао једног од својих другова »жигана« и читаву половину врсте тако прошао. Најмио те појачао.

— Мене, — вели, — ноге боле.

Ж и г а н и

Но мука је, када какав играч профуќка све, и постане »жиган.« »Жиганом« називају у казамату у опште сваког оног који нигде ништа нема. Но нарочито тим именом крсте играчи, који је све профуќкао.

Ето кад робијашница одмерава своју меру. Тада нема граница, нема краја поругама над човеком, који је лишен свих другова, поклоника, заштитника, и покорних својих слугу.

Када је жиган сћердао већ све: новац, одело, свој труд за годину унапред, тајин за неколико месеци унапред — с њим играју или у место на ногарима, или у чорбу. Ни једно ни друго није потребно никоме, — већ играју једино ради унижења.

Нека те ђаво носи, играћу и с тобом псето једно. Или три копјејке, или три ноћи да спаваш под ногарима.

Или:

Имаш тројку (три копјејке) или да липсујеш три дана од глади и жеђи без чорбе.

Улазим у казамат једног вечера, пошто су већ сви били полегали. Гледам један осуђеник лежи на под крај ногара. Опавивши мене, скочи и пође да легне на ногаре.

Сусед не пушта:

— Стој! Куда се увлачиш! Недам ти, на поду лези!

— Ђаволе! Несрећо! Видиш господин!

— Недам, и пред господином лези. Нека, нек види господин, какав си ти створ на свету. Лези!

Осуђеник стао крај ногара.

— Не, већ лези. Чује се посред смеја, са свију страна. Немаш због чега устајати. Господин је казао, да не чини ништа, да се пред њим може лежати! Зато лези, као што си и лежао.

— Проиграо место, шта ли? — питам.

— Да боме, профуќкао псина, на му се сада не допада.

— У колико је ишло место?

— Ишло у три копјејке, али ја сада ни рубљу не би примио.

— Узми три!

— Гле, сад, а зашто то! Мени је драже моје задовољство по ваше три рубље.

Види се, да се заинатио, а у таком случају, ништа се с осуђеником не да учинити.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

У Д О В И Ц А

ПРИПОВЕТКА ИЗ ГРАДСКОГ ЖИВОТА

(НАСТАВАК)

2

За време стрицевог осуства, онај младић, што дође у нашу кућу, и који се зваше Пера, ручавао је са мном и стриним заједно. Шта је пута било — ја и он ру-

чамо, а стрина би се наслонила на руку, па би изгледала у њега по читаве сате. Сваки покрет његовог тела, изазивао је њено кретање, сваки осмех са његових усана — пропраћала би она осмехом; а кад би угледала његово наоблачено чело, онда је севајућим очима гледала у мене, немо питајући: да ја својим понашањем нисам изазвала ту бурну, на челу тога дошљака? Дуго нисам могла разумети ове погледе моје стрине, и у опште њено понашање према Пери... За само пријатељство било је сувише нежности, а за друге осећаје код жене од 40 година, ја још нисам ни чула до тада. Али на жалост, било је другчије.

Баш се сећам као да је јуче било. Стриц беше некуда отпутовао, па смо зато раније вечерали. Ја сам лежала на своме кревету, затворила очи, па онако жмурећи мислила — ко би знао о чему, без сумње, како ћу сутра продужити започети рад. По кад што отворим очи и погледам шта ради моја стрина, која лежаше на другом кревету и читаше неку књигу? Приметила сам да јој читање не иђаше од срца, јер би сваког часа бацала погледе на стаклена врата, која нас дељаху од себе, у којој је Пера спавао. Није дуго било, па се у Периној соби чу бат ногу око самих врата. Стрина уђе поглед на мене, сигурно да се увери — да ли спавам. Не знам баш за што, али ја у овоме назирах неко узбуђење, неку намеру код стрине, па затворих очи, и чињих се да спавам. Чух најзад како она устаде, дође близу кревета мог и слушаше моје дисање; за тим чух како се врата отворише, и она уђе у собу Перину.

Нека радозналост недаде ми да и даље лежим, но устадох из кревета, примакох се близу врата, и кроз иста онде где недопираху завесе, посматрах — шта се тамо ради. На столу гораше свећа; стрина лежаше у кревету са Пером. — Онако полунаслоњена загледала се у њега, па га гледа гутајућим погледом, а он би је чешће пути пољубио у чело.

Мени свану пред очима! Беше ми сада јасно све — моју су стрину занеле рђаве страсти.

Кад сам поново легла у кревет, сва сам дрхтала. Одмах се сетих стрица. Не знам, какво сам сажалење осећала према њему, онога тренутка. Онако у сумраку, изгледаше ми, као да видим, како он седи на неким рђавим колима; пут нераван, коњи јуре преко помби, а њему се утроба стреса; али он опет задовољан, јер ради да устројчи своје имање, како би и највеће жеље своје жене подмирио, не знајући да верна жена лежи у кревету са љубазником, презирући доброту свога мужа.

Врзала ми се мисао по глави, да оно што видох кажем стрицу чим дође, али не знам, за што ми је то изгледало тако страшно, те не могах учинити. При таквој помисли, ја већ гледах, како нестаје и њеног и његовог живота, а у његову кућу већ се доселила нека страна, мени непозната лица.

И што је моја стрина више срљала у грех, бивала је све љубазнија према стрицу. О како ми је ударала румен у образе,

кад видим, како му се обисне око врата, па му тепа тако слатке, тако миле речи. И он је сиромаш веровао.

Да би што боље сакрила свој грех са Пером, она га је чешће пута грдила у моме присуству, али у истини, страсти су код ње расле из дана у дан све више и више. Већ је почела да узима из касе новце и давала их Пери, а он их је редовно трошио на хаљине и разне украсе.

Тако су пролазили дан, недеље, па се наврши и неколико месеци. Прво суседи, па онда по целој вароши почели су говорити о мојој стрини. Нико се готово није варао у оцени, — сви су праведно схватили боравак Перин у нашој кући. Варош је брујала, а моја стрина, знајући то пркосила јој је, возајући се сама са Пером на колима, најживљим улицама Ђ-ским....

Најближи најпосле чује — то је позната истина; и мој стриц, сазнао је за ово последњи. — Сећам се баш те вечери; као да га сада гледам. — Кад дође кући беше узбуђен, блед, без речи на устима, а очи му севаху као жива ватра. —

Мене је прву срео на вратима од собе. Гледао ме је читави четврт сата, немо, погледом изгубљена човека, и тек доцкан хукну као рањени лав: »зар и ти Милева, зар и ти животе мој не хте да кажеш, зар и ти у бруци мојој налазиш радости? Зар те ни моја нежност, ни доброта не обвезиваху да ми кажеш, шта се у мојој кући ради?»

Није саслушао мој одговор, но је улетео у собу — ја мишљах мојој је стрини дошао последњи дан. Али за дивно чудо није тако било.

.... На средини собе стајаше моја стрина, обучена у беле спаваће хаљине; дугу црну косу распустила низ леђа, а један прамен пребацила напред, па се разастро по полунагим прсима. Она у овоме тренутку бејаше тако дивна, да ја, упоређујући њене године са својим, жаљих што нисам онаква.

Свакако она је чула прекоре стричеве мени, и спремила се да стрица дочека, јерчим стриц ступи ногом у собу, она гледајући га право у очи викну: »зар и ти верујеш Павле? зар је мало што трпим од целе вароши, већ и ти хоћеш да ми душу мучиш; ти, који си и довео онот несретника у нашу кућу. Павле, Павле, сети се оних дана кад ја бејаш цвет; не пунољак, роса, почетак дана — сети се моје младости и помисли: кад ти тада не бејаш неверна, зар ћу сада? Сада у овим годинама, кад из дана у дан очекујем седе власи, тога весника наступајуће јесени живота! Грех ти на душу Павле, грех!!

Мој стриц стаде; он је одмери од пете до главе, хтејући да прозре у њено срце, у њену душу, али она га гледаше некако презриво, сажалевајући; изгледаше ми у ономе тренутку као увређена Богородица, ма да ја бејаш давно на чисто са њом — она није лежала са Пером у кревету из матринске милоште, она за мене беше само препредена неваљалица, али стрица поколеба.

Са његовог чела полагаано нестајаше сакупљених бора, очи добијаху неку благост, цело лице обузимаше неки мирни молећи облик, и он не рече ништа више до:

»опрости Јованка; мене је за тренут обузело љубоморство; мене су варали непоштени људи — ја никад више не ћу веровати никоме.«

И није заиста веровао, али тешко да му је ко више и казивао што. Свет после првог неуспеха постаје равнодушан, и што је до јуче грдио, што му је изгледало гнусно, одвратно, чудновато, за презирање, то му данас изгледа као да није ни могло бити друкчије, и не тиче га се више ништа.

Да би стрина потпуно уверила стрица, да јој је врло мало до тога: хоће ли Пера и даље остати у близини њеној или не, она је наваљивала на стрица да га отпусти, наравно, пошто је са Пером тако угворила, али стриц је имао узрока да то не учини одмах — једно да не потврди све што је говорено, а друго што му је био подесан за радњу.

Од овог догађаја, стрина је према мени постала још нежнија. Не би се тако љутила ако не погледам Перу, већ би, више у шали, рекла: »е дете, кајаћеш се ти.«

Једне вечери уђе стрина у моју собу; ја баш тада лежах на кревету. Она седе крај мојих ногу, па се наслони главом на моја прса. Дојке ми бежу — извините господине, али ја казујем све — доста велике, и тетка их притискиваше образима. »Видиш душо« рече ми, »ти си већ велика, већ ти је осамнаеста година, а ти као да си у дванаестој. Још ми никад не рече да желиш да се удомиш, да једном будеш сама газдарица. — Ја се не могу начудити твојој хладноћи према мушкима. Ето, у нашој је кући Пера, скоро годину дана; ви се сретате дневно по неколико пута, и ја никад не опазих какву промену на лицу твом, никад да задрхтиш у близини тако лепог младића.

Само га погледај добро довече; ох како су лепе оне црне очи. Да сам у твојим годинама ја бих лудовла за њим, а ти? ти си хладна, ледена, као санта леда. У твојим жилама као да не тече крв — твоје срце као да је од камена! Зар ти не би желела да будеш његова жена — а?»

Из првог краја ја не схватах намеру њену, па за то јој и рекох: да ја своју судбину остављам њој. Али што она више изношаше Периних врлина спољних, а мање причаше о души и карактеру његовом, мени биваше све сумњивија, и ја дођох до тога уверења, да је она, занета страсима, изабрала мене да јој будем заклон за њена рђава дела, а средство да их безбрижно продужи — и ја јој одлучно одговорих: да ћу за сваког другог поћи за кога ми она каже, али само за Перу не!...

»А за што рано не,« тепаше ми она. »Ето од оца ти је остало грдно имање, а и ја ћу ти дати половину свога имања, па ћеш бити срећна, пресрећна. Кола, коње, слуге слушкиње, свега ћеш имати доста; све ће те дворити као грофицу. Желна си света, жељна си пута — све ће ти се тада остварити. Беч, Париз, Лондон — куда хоћеш, тамо ће те водити. Па помисли само: после године, ти ћеш бити мати. Мати.... хај моје жалости, што ја не бејаш сретна.... ено, јеси ли видела јуче, како Јула Каприћка води собом оно анђелче, зар би ти могла што више желети?!

Па ја, ја, колико бих била тиме сретна — зар не жалиш мене кћери моја?

Још она не беше ни свршила последњу реч, а Пера уђе такође у собу. Видећи мене онако полу-нагу у кревету, он стукну мало натраг, али га стрина позва и он уђе унутра. На њему беху црне хаљине. Капут закопчан скоро до грла, само се види бела, свилена машна. Косу расчешљао, па онако немарно пуштио да му покрије половину чела. Не знам за што, али он ми се у овом тренутку учини много лепши, много друкчији — први пут ми тада није изгледао као обично, и ја осетих да ми кроз цело тело прође нека мала, мени до тада непозната дрхтавица....

„Кола, коњи, слуге, слушкиње, Беч, Лондон, Париз,“ све ми то брујаше по глави, и моја стрина не беше више тако рђава жена у мојим очима; ја тога часа нађох оправдања за њу, и то једино у оном њеном уздаху: „Мати.... хај моје жалости, што ја не бејаш сретна.“ Дâ, она је жудила да буде мати, и та неодољива жудња натерала је да склизне у грех, и кад опет није била сретна да буде мати, она се покајала, и то је било први и последњи пут. Сирота моја стрина, како сам је неправедно осуђивала — мишљах ја.

„Ваш добро што си дошао Перо,“ рече моја стрина. „Сад сам о-теби говорила Милеви, говорила сам доста, али колико је ти љубаш, то сам оставила теби, да јој кажеш сам.“

Он је почео говорити. Говорио је много и дуго; ја се не сећам појединости, али само памтим да то беше уверавање о љубави, — насликан цео будући живот тако леним, тако примамљивим и разноврсним бојама, да се ја себи чуђах: како су скромне биле моје жеље, а шта ми се све сада пружа. Ох, и не сећам се, како ми се обрете његов прстен на руци — ја бејаш заручена.

...До дана свадбе није се ништа необично догодило, само што је овај случај још једном уверио мога стрица, да је његова жена поштена и чиста као злато! Сиromaх мој стриц!!

После прстеновања, Пера би долазио често у моју собу, али више није било разговора о љубави — све се сводило на то, што би по каткад похвалио мој рад, или причао о каквој новини у вароши. Стрина је у побочној соби седела, и кроз стаклена врата, мотрила на сваки покрет наш, и ја се не чуђах томе ни мало; та за Бога ја сам девојка.

Дошао је и дан венчања. Сећам се, јутро беше лепо само како може бити пролетних дана. У нашој кући врева од људи; скупила се родбина, скупили суседи. — сваки гледа да помогне да свадба буде што свечанија — та удаје се тако богаташка кћи.

Стрину нисам виђала тога целога јутра. Што се мене тиче ја бејаш пресретна. Другарице ме облачише, намешташе скупоцени бисерни тепелук и дијамантске гране, а ја мишљах, о Бечу, Паризу, о Пери. Да, мишљах, одмах ћемо на пут по венчању, на пут.

„Али где је Јованка,“ чух крупни глас свога стрица — „целог је јутра нисам видео.“ Ја рекох стрицу да ћу је одмах наћи,

па онако обучена утрчах у спаваћу собу стринину.

Близу прозора, који гледа на улицу, стајаше Пера, а стрина сеђаше за столом. У руци јој беше бела марама, а очи крваве од плача. Кад уђох, она свршаваше речи: „закуни се, Перо, закуни,“ па онда додаде: да ћеш је чувати.“

Поглед очију, држање гласа, покрет тела, све то казиваше необичну узбуђеност моје стрине — такву узбуђеност, да сам се одмах сетила једне глумице, која је, у једном комаду, заносила своје гледаоце, кад моли драгана да је не изневери...

Пера не одговори ништа, и мени беше криво на њега. А и како не би; та гле како га стрина моли да јој чува дете њено, мене, зеницу очију њених, и он ћути. Да ли није у опште вољан да то чини, шта ли је?!

Не имађах када да себи дâм одговора. Јер се опет зачу стричев глас: „Јованка.“

Она пође а за њом пођох и ја, и средосмо се са стрицем на вратима од собе. Он примети да је стрина плакала и пита је: шта јој је?

„Шта ми је“, говораше стрина; „тако ми је добро, као да гледам на самртном столу своју рођену мајку; не знам како ми се тешко растаје са Милевом. Не могу да будем у цркви, да присуствујем оном чину, кад ми је свештеник истрже из наручја; кад ми односи оно, што ми је најмилија — Милева чедо моје, иди сама, буди сретна, буди с њим“.... и стрина опет зајеча, а сузе јој грнуше из очију.

„Па добро“ рече јој стриц. „Не мој ни ићи у цркву кад ти је тешко. У осталом то је будалаштина, та Милева ће и даље остати у нашој кући....“

Још су ми другарице намештале по што шта од хаљина, још сам ја трчала од једног до другог огледала гледајући: које лепше гледа, док виолине зајечаше српски сватовац те ми морадосмо поседати у кола, и за неколико минута бесмо код цркве.

Уђосмо у цркву. Свештеник изађе из олтара и нас приведоше столу, који беше пред олтаром.

Свештеник је читао, а ја сам стајала онако у неком полусну; сетих се детињства, сетих се оца и матере, сетих се материних суза кад умираще и стрининих кад на венчање пођох, и сама не уумем да кажем, од куда опажах неку разлику у тим сузама. Као да материне сузе беху израз искреног жаљења, израз туге материне за дететом, које остаје саморано у свету. А стринине.... хм, не знам како да кажем, те сузе беху сузе зависти, сузе које су текле из рђавих побуда.

Све ово, велим, беше у неком полусну; али кад ме стадоше окретати са Пером око стола, уз песму „Исаје ликуј,“ ја се освестих, и сваки круг око стола, чињаше ми се као да је по један нови повој отровне гује. Душу ми тако притискаше нека непозната слутња, да ја хтедох викати да ме пуштају те, тако тешке везе, али дâ, то баш беше свршетак онога обреда црквеног, којим смо ја и Пера везани ве-

чито, и ја не имађах снаге да то прекинем, ни предупредим.

Кад смо се вратили кући, стрина нас пресрете на авлијеским вратима са благословом. Беше мирна и упита ме: јесам ли сретна?

После је настало весеље, које је трајало до мрклог мрака. Мој грешни стриц, скакао је од радости као мало дете.

..... Прошла је недеља дана од свадбе. Ја сам већ неколико пути помињала Пери да се кренемо на пут, те да задовољим своју давнашњу жељу, а он све одбијаше то из ових, то из оних узрока.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

Суд општине ландолске, у срезу подунавском, актом својим од 6. ов. м-ца Бр. 220, пита:

„Општина ландолска има капитала преко 3000 динара, који је раздат под интерес појединим грађанима.

Капитал овај вуче 10% интереса годишње, и та се сума сваке године уноси у буџет као приход, а у толико мање разрезује прирез на подмирење општинских потреба.

До некле су дужници редовно плаћали овај интерес, али од неколико година на овамо то не чине, јер је ова општина силом гурана да се групише са другом, па председници нису били интересовани, или су чак и намерно пропуштали наплату интереса, да би на тај начин придобили дужнике за себе, те је интерес нарастао скоро на 2000 динара.

Моли се уредништво да објасни: равња ли се овај интерес обичном општинском прирезу, и може ли се он наплатити од дужника као порез и остали прирези, не обзирјући се на §. 471. грађ. суд. поступка, пошто се он сваке године редовно уноси у буџет, и општина у толико стоји задужена другоме?“

— На ово питање одговарамо:

И ако се овај интерес уноси сваке године у буџет као приход, опет он нема ничега сличног ни заједничког са општинским прирезом.

Јер, докле се овај последњи купи без пресуде (§. 465. грађ. суд. поступка), дотле се интерес, ако га дужник драговољно не плати на време, мора тражити судским путем, и тек се по пресуди може наплаћивати, водећи рачуна о наређењима §. 471. грађ. суд. пост.

Према томе, треба ставити у дужност општинском пуномоћнику, да редовним путем тражи наплату интереса од свију оних дужника, који се не би склонили да на први позив општине драговољно плаће неплаћене интересе, па ће се тако заштитити општински интереси и у касу унети предвиђени приходи.

II.

„Пошто се приближује пролеће, кад настају пољски радови, те ће наш сељачки свет бити заузет и тешко долазити на позив власти, а код општинског суда, опет, има много кривичних предмета, по којима би се имао неки испитивати као кривци а неки као сведоци, то

је потребно да се сада ради и празничних дана, па да се послови сврше на време, како извесни предмети не би застарели.»

Моли се уредништво за објашњење: сме ли општ. суд овакве извијаје чинити празником?»

— На ово питање одговарамо:

Ни једним законом није забрањено општин. судовима, да раде и празником.

Шта више по чл. 90. закона о општинама, судови по варошима и варошницама раде сваки дан, а то могу и они по сеоским општинама.

Према овоме, слободно се могу ови послови радити и празником као и радним данима.

III.

„Наша се општина разгруписала, и досадашња судница остала је у атару ново образоване општине, те ова досадашња општина мора да подиже себи нову судницу.

Да се судница подигне у једном, не ће пристати друго село и обрнуто, а ван села не сме бити по чл. 13. закона о општинама.

Према овоме, ова два села, што су остала у саставу старе општине, доћи ће у сукоб око суднице, а то би се избегло ако би се дозвољило, да се општинска судница подигне на атару ново образоване општине, управо преко пута од досадашње, јер би то, у осталом, била најбоља средокраћа за оба села, а одговарало би и наређењима чл. 13, да је судница у селу.

Моли се уредништво за обавештење: да ли се судница може подићи у атару туђе општине.

— На ово питање одговарамо:

По природи својих послова, које има да врши општински суд; даље, по улози коју он има као полицијска и државна управна власт, он може делати само на простору, који припада његовој општини, у смислу чл. 5. закона о општинама.

Према томе, и судница општинска, треба да је на атару његове општине с обзиром на погодбе, које тражи чл. 13, поменутог закона.

У коме ће, опет, селу, бити општинска судница, то решава општински збор у смислу чл. 33. тач. 10., већином гласова, којој се одлуци мора поклонити оно село, на чију штету изађе ова одлука, пошто је оно, улазећи у заједницу, у напред пристао на све оно, што већина грађана нађе за умесно и правилно.

IV.

„Наше Пореско Одељење, актом својим наредило је овоме суду, да од свога деловође узме изјашњење: зашто је он од извесног лица примио молбу без таксе у 0-50 динара, коју је ово лице упутило општинском суду, тражећи: да се остатак новца од продатог имања за порез, не враћа њему, него разведе на име пореза за 1904. год., како би по чл. 10. закона о таксама могло изрећи казну према деловођи.

Моли се уредништво за објашњење: да ли овакве молбе, упућене општинским судовима, подлеже казни, и да ли је, по томе, и поступак одељења правилан или не?»

— На ово питање одговарамо:

Као што је јасно речено у чл. 25. правила за извршење закона о таксама, од 3. маја 1897. године ПрБр, 10442, разне представке, молбе, жалбе и т. п. упућене општинским властима,

не подлеже плаћању таксе у маркама, нити у опште општински судови наплаћују другу таксу по закону о таксама, сем оне, која је прописана у тач. 98. такс. тарифе и оне у тач. д. §. 23. грађ. суд. поступка.

Према овоме, одељење грешни, што деловођу чини одговорним за ово дело, јер он није ни био дужан, нити смео, да наплаћује таксу од 0-50 динара, за представку, која је упућена општинском суду.

О овоме има објашњење и у бр. 45 нашега листа од 1902. године.

IV

„У чл. 118. закона о општинама, прописано је, да плата деловође општинског суда, не може бити мања од 360 динара у општинама до 500 пунолетних грађана, а у осталим општинама испод 720 динара.

Али и ако овако пише у закону, опет се тако не поступа у многим општинама.

Тако, н. пр. општина в..... има 580 пунолетних грађана, а са странцима 995, те би, по томе, саобразно поменутом законском наређењу, плата деловођи морала бити најмање 720 динара на годину, а међутим одбор одредио свега 480 динара.

Будет је већ био пред г. Министром Финансија, и он је одобрио ову позицију.

Има ли могућности да се ова противзаконитост поправи и како?»

— На ово питање одговарамо:

Закон је у овоме погледу јасан. Он је за број пунолетних грађана везао ову или ону плату, и свако противно поступање повреда је овога закона, па је и у овом специјалном случају одбор учинио незаконитост, што је плату деловође свео на 480 динара.

Против ове одлуке одборске ваљало је узгати протест у своје време, јер је сада доцкан, пошто је г. Министар Финансија већ одобрио будет, немајући пред собом жалбу интересованог лица.

Сада, пак, покретати ту ствар у смислу чл. 152. закона о општинама, било би доцкан с обзиром на рокове, остављене чл. 170. и 171. истог закона.

V.

„Новчане књиге, по којима општине прибирају своје приходе и чине расходе, морају бити потврђене према постојећим правилима о рачуноводству и књиговодству.

За потврду ових књига, неке полицијске власти наплаћују таксу, а неке не.

Да би се један пут знало, треба ли ову таксу плаћати или не, моли се уредништво, да по овоме изнесе своје мишљење.»

— На ово питање одговарамо:

Као што смо и у броју 26. и 27. нашега листа од 1902. године казали, ми налазимо, да ову таксу не треба наплаћивати, јер се рачуноводство, које сада постоји код општина, не води само по доброј вољи општинских власти, него је то дужносни посао, који потиче из закона о устројству општинских власти, у колико се оне јављају у својству државних установа, те по тач. 5. чл. 2. и тач. 2. чл. 3. закона о таксама, не подлеже плаћању таксе.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖИСЕ

Марко Л. Жикић, тежак из Обрежа, среза темнишког, 11. овог месеца отишао је од своје куће и до данас се није вратио. Њему је 34 год., стаса је омаленог, косе црне, образа малих, чела испупчена, обрва и очију црних, носа пљосната, бркова црних подшишаних; браду је бријао. Од одела имао је на себи: сукнене панталоне половне, блузу од сукна, на глави шубару полу-астрган, на ногама опанке и селачке алевне чарапе. Особених знакова нема.

Моле се све полицијске власти а општинским се препоручује, да Марка у своје крају потраже и о пронађеном одмах да известе начелника ср. темнишког, с позивом на Бр. 2205.

Павла Гајовића, бив. трговца из Крагујевца, тражи првостепени крагујевачки суд депешом Бр. 2881, ради издржавања осуде. Он има 32 год., пун је у лицу, приномањаст. Нађеног треба спровести начел. окр. крагујевачког, с позивом на Бр. 2881. УБр. 6933.

Величка Трајковића, тежак из Репинца, среза пољаничког, тражи начелство окр. врањског, актом Бр. 2961. Исти је отишао од куће пре годину дана и до данас није се вратио, нити се шта зна о њему. Он има 25 год., раста је малог, косе смеђе, смеђих малих бркова, очију зеленкастих, браде нема, на левој обрви има белег од убоја. Нађеног треба упутити начелнику окр. врањског, с позивом на Бр. 2961. УБр. 7045.

Димчу — Димитрија — Младеновића, из Калиманца, среза пољаничког, тражи начелство округа врањског, актом Бр. 2925, исти је отишао пре извесног времена од куће и сада се не зна где се налази. Он има 25 год., стаса је средњег, дежмекаст, косе и бркова смеђих, лица округлог, очију граорастих, браду брија, без икаквих других знакова. Нађеног треба упутити начелнику окр. врањског, с позивом на Бр. 2935. УБр. 7044.

ПОТЕРЕ

Сава Милошевић, из Милошевца и Лазар Лазаревић, из Петријева, осуђеници београдског казненог завода, побегли су 16. овог месеца са рада из Добричева. Сава има 38 год. раста је малог, плав, чела висока; Лазар има 38 год., раста је високог, приномањаст, има црну браду, у одељу је осуђеничком. Позивају се све полицијске власти, да их живо потраже и нађене спроведу Управи економије у Добричеву, с позивом на Бр. 547. УБр. 5933.

Луки Милановићу, из Стубице, непознати крађивац украо је, поћу између 20. и 21. ов. м-ца, једну краву стеону, даке жуте, ровашену у оба уха, рогова правих. Позивају се све полицијске власти, да потраже крађивца и нађеног спроведу начелнику среза колубарског, с позивом на Бр. 2112. УБр. 6589.

Радојица Стојиљковић, из Лугавчине, окривљен је код начелства окр. смедеревског, због прављења лажног новца. Стар је 25—26 год., високог стаса, црне масти (личн на Циганина) малих бркова, прошле године служио је као лоджач на броду „Цар Никола“. Начелство окр.

медеревског, депешом Бр. 1944, моли све по-
лицијске власти, да Радојицу, који је у бег-
ству, у својим домањима живо потраже и на-
ђеног њему стражарно спроведу. Акт Управе
града Београда Бр. 6436.

Душан Јанковић, таљигаш из Београда,
проверио је 17. ов. м-ца 220 динара Наф-
талину Леви-у, трговцу и побегло. Стар је 25
год., стаса средњег, од одела има стари и по-
цепани капут, кецељу од цака, на ногама цо-
куле, на глави шубару, нос му је мало крив —
крњав, у опште је смеђ. Позивају се све по-
лицијске власти, да Душана најживље потраже и
нађеног спроведу Управи града Београда с по-
зивом на акт Бр. 5977.

Ноћу, између 19. и 20. ов. м-ца у колиби
Божидара Најдановића, из Свилајнца, која је
ван града, изгорела су три радника, стругара,
родом из Прилина, чија су имена непозната.
Они су код Најдановића стругали јанију у дру-
штву са још једним младцем, чије је име та-
кође непознато, а који је стар око 20 година,
стаса средњег, танак, носав, црномањаст, у одећу
од сукна, лесковачке ношње. Пошто је овог
младића нестало оне ноћи, кад се ова страхо-
вита несрећа догодила, а зна се, међу тим, да
је и он са друговима заноћно у колиби — то
је оправдана сумња да је он колибу запалио и
побегао. Начелник среза ресавског депешом
Бр. 3703, моли све полицијске власти да овог
младића у својим делокрузима најозбиљније по-
траже и у случају проналаска њему стражарно
спроведу. УБр. 6434.

Владимир — Влајко Петковић, тежак из
Читаука, среза бањског, решењем првостепеног
суда алексиначког, од 18. априла 1903 године
Бр. 5577, стављен је под суд и притвор за на-
пету телесну повреду. Он има 27 година, раста
је малог, косе плаве, очију плаво-шарених, браде
и бркова плавих, у одећу сељачком. Позивају
се све полицијске власти да Владимира, који је
по извршеном делу побегао живо потраже и
нађеног спроведу првостепеном суду алексинач-
ком, с позивом на Бр. 449. УБр. 4397.

Лазар Зарић, из Београда, осуђеник бео-
градског казненог завода, побегао је 25. овог
месеца из Топчидера, где је био као слободњак.
Он има 34 год., средњег је стаса, косе црне,
образа дугих, чело мало, обрва црних, бркова
црних, у одећу осуђеничком. Позивају се све
власти, да Лазара живо потраже и нађеног спро-
веду Управи београдског казненог завода, с по-
зивом на Бр. 1019. УБр. 7106.

Самуел Касрвел, бив. чиновник трговачко-
спедесионог акционарског друштва у Б-Пешти,
проверио је 29. тек. м-ца (по новом) 17.000
круна у новчаницама од по 1000 круна, и по-
бегао. Дефраудант је редом из Тренчина у А-
Угарској, има 25 год., по народности је Јевре-
јин, средњег је стаса, дугуљастог лица, косе,
обрва и очију црних, бркова малих, црних, чела
писка, говори немачки, мађарски и словачки.
На молбу оид. аустро-угарског консулата, Управа
града Београда позива све полицијске власти да
у својим делокрузима обратe потребну пажњу
на овог бегунца кога у случају проналаска треба
ухватити и притворити, па о томе одмах из-
вестити Управу. Оштећено друштво обећаво 5%
награде лицу које ухвати Самуела, и од суме
која би се при њему нашла. Акт Управе града
Београда Бр. 7163.

Ноћу, између 24—25 тек. м-ца непознати
зликотци обили су дућан Антонија Живковића,
трговца из Раче, разбили касу, и из исте украли
и однели: 1000 форината у аустријским нов-
чаницама од по 100 (19 комада), 10 и 5 fl.,
138 дуката у злату од којих су 18 здрави и
ковани у 1904 год., а остали бушни, 80 комада
ерских новчаница од по 10 динара, један ве-
лики бушен дукат у вредности 48 динара, 5
комада златних мамудија у вредности 30 дин.,
— свега 4634 динара. Сем новца украђена је
још и једна меница од 300 динара по којој је
дужник Светислав Нешић из Раче. Начелник
среза лепеничког депешом Бр. 4778 моли све
полицијске власти за најживље трагање по овој
ствари. Акт Управе града Београда Бр. 7107.

Сима Гајић, из Жагубице, побегао је 24.
ов. м-ца у вече, из притвора ереског, пошто
је провалио ансану. Сима има 36 год., раста је
средњег, развијен, црномањаст, браде омање
црне, бркова средњих црних, косе црне, чела
високог, говор му је мешан са влашким. Позива-
ју се све полицијске власти, да Симу живо
потраже и нађеног спроведу начелнику среза
хомољског, с позивом на Бр. 1449, УБр. 7010.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Нашим читаоцима довољно је позната ствар,
јер је о томе било више пута говора у нашем
листу, да је Вршац већ од дужег времена по-
стао прави мајдан за израђивање и лифровање
лажних ерских, аустријских и румунских нов-
чаница. Ово је врло добро познато и нашим и
аустријским властима, но ипак то ништа не
смета «трговцима» да из године у годину све
више и више развијају свој рад. То је код њих
управо, постала једна врста сталне професије,
помоћу које прибављају себи средства за жи-
вот. Њихове скривене радионице праве су ла-
бораторије, у којима се фалсификати израђују

Стеван

до савршенства. Израђена роба продаје се, баш
као и свака друга роба, широм Аустро-угарске,
Србије, Румуније и Бугарске, разуме се преко
агената. Обично се фалсификати узимају у тре-
ћину суме по коју гласе; то им је готово утвр-

ђена цена, али се, у случају замашније купо-
вине, може рачунати и на «касу-шконт».

Захваљујући раду наше престоничке поли-
ције и предусретљивости полиц. власти из Вршца,
пре 20 дана ухваћена су и притворена два нај-

Светозар

вештија мајстора у изради фалсификата: **Стеван
Рибаров и Светозар — Тоза Стојић**, који
су до сада по неколико пута били осуђивани
због «подобних дела», и чије слике заузимају
највидније место у албуму Управе града Бео-
града. Зна се позитивно, да су оба ова нева-
љалца имали веза и са неким личностима из
Србије, па с тога им износимо слике и позива-
мо све оне, који о њима или о овим њихо-
вим везама буду ма шта знали, да то што пре
доставе Управи града Београда.

ИЗЈАВЕ И ПОРУКЕ УРЕДНИШТВА

У 28 и 29 броју нашега листа од 1902 год.
ми смо казали, да ћемо одговарати само на она
питања, која су неразводна од службе поли-
цијских и општинских власти, и која ма у коме
погледу засецају у надлежност ових, а не и на
она, којима се хоће да задовољи проста радо-
зналост појединаца.

Како смо се од тога времена па до сада
уверили, да се ипак чине питања, са којима се
ни општински ни полицијски органи не среташу
у својој служби, то понављајући своју ранију
поруку, долајемо још и то: да ћемо од сада
одговарати само на она питања, која учине
општински писари или полицијски органи, а не
и на питања приватних лица.

Суду општине жабарске у срезу моравском
округа пожаревачког. Погрешно је штампано
у 4-ом броју нашега листа, да је питање под
III учинио суд општине жабарске у срезу мо-
равског, већ треба да стоји у округу крагује-
вачком. Овим је сада доведена ствар у ред.